

Sygn. akt I C 427/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2021 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Alina Gąsior
Protokolant	Beata Gurdziołek

po rozpoznaniu w dniu 06 maja 2021 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa P. A.

przeciwko M. M. (1), K. W.

o zapłatę

1. oddała powództwo ;
2. zasądza od powoda P. A. na rzecz pozwanej M. M. (1) kwotę 5.417,00 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Alina Gąsior

Sygn. akt I C 427/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 16 marca 2020 r. (podpisanym prawidłowo w dniu 22 marca 2021 r.) powód P. A. wniósł o zasądzenie od pozwanych M. M. (1) i K. W. solidarnie kwoty 100.000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że kwota ze sprzedaży działki (...) o pow. 3,68 ha dokonanej za życia przez spadkodawcę M. W. (1) w wysokości 130.000 zł wchodziła w skład spadku po nim, natomiast powód jest jego jedynym spadkobiercą. Powód podał, iż po zawarciu umowy sprzedaży M. W. (1) wraz ze swoją matką W. W. (1) udali się do banku, by wpłacić tę kwotę na konto M. W. (1), jednak po kilku dniach M. W. (1) zorientował się, że kwota ta nie została wpłacona na jego konto. Ostatecznie kwotę tę przejęła W. W. (1), po której dziedziczą pozwani.

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 sierpnia 2020 r. pozwana M. M. (1), reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych ewentualnie zgodnie ze spisem kosztów. W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż środki te zostały wydatkowane w całości za życia M. W. (1) na prace remontowo-budowlane, zakup maszyn, składki KRUS oraz bieżące koszty utrzymania jego i W. W. (1). Powódka wskazała, iż powód wielokrotnie w ciągu różnych postępowań zmienia wersję dotyczącą wysokości ceny oraz tego, co się stało z tymi środkami, natomiast cena sprzedaży wynosiła 100.000 zł i została zapłacona przed zawarciem umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 marca 1988 r. W. i K. małż. W. przekazali nieodpłatnie własność gospodarstwa rolnego położonego w Ś. o pow. 2,30 ha, Z. o pow. 3,93 ha i F. o pow. 3,68 ha na rzecz swojego syna M. W. (1). Umowa została zawarta w trybie ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. nr 40, poz. 268). Na rzecz zbywających zostało ustanowiona służebność osobista polegająca na prawie korzystania z mieszkania oraz prawo użytkowania nieruchomości w zakresie części działki nr (...).

Działka w F. należała wcześniej do W. W. (1).

/dowód: umowa przekazania gospodarstwa w formie aktu notarialnego z 22.03.88 r. k.12-15/

W dniu 23 lipca 2010 r. M. W. (1) sprzedał własność nieruchomości składającej się z działki gruntu nr (...) położoną w F. o pow. 3,68 ha na rzecz małżonków S. i B. K. za cenę 100.000 zł, w tym 30.000 zł za las. Strony umowy zgodnie oświadczyły, że cena w kwocie 100.000 zł została zapłacona przed podpisaniem umowy, jednocześnie sprzedający pokwitował odbiór całej ceny.

/dowód: akta sprawy SR w Tomaszowie Maz. I Ns 104/11: umowa sprzedaży w formie aktu notarialnego z 23.07.2010 r. k.215-216/

M. W. (1) był obecny przy podpisaniu umowy. Cena była zapłacona przy zawieraniu umowy.

/dowód: zeznania powoda protokół k.129v, w tym k.122v/

Ostatecznie pieniądze ze sprzedaży nieruchomości trafiły do W. W. (1).

/dowód: zeznania powoda protokół k.129v, w tym k.122v, zeznania pozwanej protokół k.130 w tym k.123, akta SR w Tomaszowie Maz. I Ns 104/11: protokół z zeznaniami świadka G. A. i pozwanego K. W. k.123, 124v-125/

Kwotę tę W. W. (1) przeznaczyła na remont dachu budynku mieszkalnego wraz z podbitką oraz rynnami oraz remont łazienki, zaległe składki KRUS M. W. (1), remont obory i stodoły oraz dokonanie innych pomniejszych prac jak pomalowanie garaży. Część została także przeznaczona na zakup maszyn do gospodarstwa.

/dowód: zeznania pozwanej M. M. (1) protokół k.130 w tym k.123, protokół z zeznaniami pozwanej M. M. (1) i pozwanego K. W. w sprawie I C 1627/18 w SR w Tomaszowie Maz. k.63v-64/

Prace remontowe trwały krótko, do dwóch miesięcy.

/dowód: zeznania świadka G. A. protokół k.128v/

M. W. (1) organizował robotników do prac. We wcześniejszym okresie M. W. (1) nie przeprowadził żadnego remontu.

M. W. (1) cały czas mieszkał z matką w gospodarstwie.

/dowód: zeznania powoda protokół (...), zeznania świadka G. A. protokół k.128v/

M. W. (1) kupił do gospodarstwa talerzówkę i pług. Były to nowe maszyny. Do chwili swojej śmierci M. W. (1) mieszkał ze swoją matką.

/dowód: zeznania powoda protokół k.129v, w tym 122v/

W. W. (1) opłacała rachunki za gospodarstwo, kupowała żywność, przygotowywała posiłki. To ona dysponowała pieniędzmi.

/dowód: zeznania pozwanej M. M. (1) protokół k.130, w tym 123, zeznania powoda protokół k.129v/

M. W. (1) przez cały czas był na utrzymaniu matki. Początkowo pomagał w gospodarstwie, po śmierci ojca ograniczył się do orania i siania. Miał tendencje do nadużywania alkoholu.

/dowód: zeznania pozwanej M. M. (1) protokół k.130, w tym 123/

M. W. (1) czasem pracował dorywczo przy wyrębie lasu oraz przy stawianiu plotów. Robił to przeważnie wtedy, gdy potrzebował pieniędzy na alkohol lub papierosy.

/dowód: zeznania świadka G. A. protokół k.128v, zeznania świadka S. W. protokół k.129, zeznania świadka P. S. protokół k.129-129v/

W. W. (1) sfinansowała pogrzeb M. W. (1). W tym celu pożyczyła kwotę 1.500 zł od powoda, którą potem oddała. Pobrała też zasiłek pogrzebowy.

/dowód: zeznania powoda protokół k.129v, w tym k.123/

Przed śmiercią syna W. W. (1) miała emeryturę w wysokości ok. 1.000 zł miesięcznie.

/dowód: zeznania pozwanej M. M. (1) protokół k.130/

Pozwani M. M. (2) i K. W. są spadkobiercami W. W. (1) na podstawie testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 5 lipca 2013 r. W. W. (1) wydziedziczyła w nim córkę G. A. oraz jej synów.

/dowód: postanowienie SR w Tomaszowie Maz. z 27.03.17 w sprawie I Ns 185/14 k.8, testament w formie aktu notarialnego z 5.07.2013 r. k.9-10/

Powód P. A. jest spadkobiercą M. W. (1) na podstawie testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego w dniu 1 marca 2007 r. P. A. jest siostrzeńcem M. W. (1), a synem G. A..

M. W. (1) zmarł w dniu 24 stycznia 2011 r.

/dowód: postanowienie SR w Tomaszowie Maz. z 13.02.14 w sprawie I Ns 173/14 k.7/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest bezzasadne.

Powód, reprezentowany przez pełnomocnika, nie wskazał podstawy prawnej swojego żądania. Sąd rozważył w sprawie dwie możliwe, konkurencyjne podstawy prawne wytoczonego powództwa, którego celem było zasądzenie kwoty odpowiadającej uzyskanej przez spadkodawcę M. W. (1) ze sprzedaży nieruchomości, to jest przepis art. 1029 § 1 kc oraz przepis art. 405 kc.

Zgodnie z art. 1029 § 1 kpc spadkobierca może żądać, ażeby osoba, która włada spadkiem jako spadkobierca, lecz spadkobiercą nie jest, wydała mu spadek. To samo dotyczy poszczególnych przedmiotów należących do spadku.

Przedmiotem roszczenia są wszystkie rzeczy, które znajdowały się we władaniu spadkodawcy w chwili jego śmierci, jak i wszystkie rzeczy, które mogły się znajdować w tym władaniu ze względu na przysługujący spadkodawcy tytuł prawny do nich. Występujący w art. 1029 § 1 zwrot „przedmioty należące do spadku” obejmuje nie tylko rzeczy, ale i prawa. W przypadku, gdy przedmiotem należącym do spadku są pieniądze, to przewidziane w art. 1029 § 1 kc roszczenie o wydanie przybiera postać roszczenia o zapłatę określonej kwoty pieniężnej. Dlatego też w niniejszej sprawie zastosowanie znajduje właśnie ta regulacja.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż M. W. (1) sprzedał nieruchomość za kwotę 100.000 zł, która została zapłacona przy zawieraniu umowy i której zapłatę pokwitował. W ocenie Sądu umowa sprzedaży w formie aktu notarialnego wiernie oddała wolę stron, w tym wolę M. W. (1). Tuż po zawarciu umowy kwota ta znalazła się

w posiadaniu W. W. (1). W ocenie Sądu wejście w posiadanie przez nią kwoty pieniędzy nie miało charakteru bezprawnego.

W ocenie Sądu pieniądze uzyskane ze sprzedaży nieruchomości zostały przekazane W. W. (1) w obecności M. W. (1) za jego zgodą. Wcześniej pokwitował on odbiór pieniędzy. Z akt sprawy nie wynika, by M. W. (1) nie chciał przekazać tych pieniędzy (nie próbował zatrzymać pieniędzy), bądź też nie chciał w ogóle dokonać samej czynności prawnej. Co więcej, sam brał udział w wydatkowaniu przez matkę tej kwoty - organizował robotników, którzy zajmowali się remontem budynków, kupował nowe maszyny rolnicze. Nadal również mieszkał w gospodarstwie i prowadził z matką wspólne gospodarstwo domowe. W. W. (1) przygotowywała posiłki, jak też wykonywała inne prace domowe, z czego M. W. (1) korzystał.

Powód w pozwie podaje, iż motywacją do sprzedaży było pozyskanie środków na remont budynków, których stan był zły. W. W. (1) kwotę 100.000 zł przeznaczyła w znacznej mierze właśnie na poprawę infrastruktury gospodarstwa. A zatem uznać należy, iż działała ona w ramach ustnego umocowania syna do dokonywania czynności na jego rzecz i w jego imieniu. Zwrócić należy uwagę, iż M. W. (1) był właścicielem gospodarstwa rolnego, ale to W. W. (1) faktycznie nim gospodarowała, tym bardziej iż nadal czuła się z tym gospodarstwem związana. M. W. (1) co prawda wykonywał podstawowe prace na terenie gospodarstwa, jednakże nie podejmował on decyzji w zakresie jego funkcjonowania ani nie wykazywał większego zaangażowania, sam nie dokonywał prac remontowych. M. W. (1) scedował na matkę wynikające z prowadzenia gospodarstwa obowiązki, w tym związane z kwestiami finansowymi. Sytuacja ta istniała jeszcze przed sprzedażą nieruchomości w dniu 23 lipca 2010 r.

Powód w niniejszej sprawie nie kwestionował przeznaczenia uzyskanej kwoty ze sprzedaży nieruchomości na remont gospodarstwa, jednakże wskazywał, iż remont ten nie wyczerpał całej kwoty. Zaprzeczył też zaległościom M. W. (1) z tytułu ubezpieczenia społecznego, zaś w zakresie zakupionych maszyn podał, że środki pochodziły z dotacji unijnych. Jednakże żadnej z tych okoliczności nie wykazał. Zakres prac podanych przez pozwaną M. M. (1), pokrywa się z zakresem prac podanym przez samą W. W. (1) w sprawie I Ns 104/11 (k.56v) toczącej się przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Maz czy też podanym przez pozwaną M. M. (3) w sprawie I C 1627/18 przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie Maz. (k.63v). W ocenie Sądu zakres prac wyczerpał większość kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości. Z uwagi na to, iż maszyny zostały zakupione dopiero po sprzedaży nieruchomości, za wiarygodne należy również uznać twierdzenie pozwanej, że pieniądze pochodziły z przekazanej matce kwoty. Co do zaległości w KRUS świadek G. A. podała wprawdzie, że były przez stronę powodową pozyskane dokumenty w tym zakresie, jednak takowe nie zostały przedstawione w toku niniejszej sprawy. Zauważyć ponadto należy, iż przez cały czas po sprzedaży nieruchomości W. W. (1) ponosiła także bieżące koszty utrzymania syna, co również wyczerpywało przekazaną jej kwotę. Powód nie wykazał, by kwota ta została zużyta w inny sposób.

Do śmierci M. W. (1) kwota uzyskana ze sprzedaży nieruchomości została w całości zużyta na jego gospodarstwo rolne. W chwili śmierci M. W. (1) jego matka W. W. (1) nie dysponowała już przekazaną kwotą, bowiem na pochówek syna pożyczyła pieniądze od powoda. W konsekwencji w chwili śmierci spadkodawcy M. W. (1) pieniądze nie znajdowały się w jego władaniu, ponieważ zostały zużyte zgodnie z jego wcześniejszą wolą.

Odnosząc się natomiast do roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia, zgodnie z art. 405 kc, kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przesłankami powstania zobowiązania z bezpodstawnego wzbogacenia są: uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie), osiągnięcie korzyści z majątku innej osoby (zubożenie), związek między wzbogaceniem a zubożeniem, uzyskanie korzyści bez podstawy prawnej. Ciężar dowodu w zakresie przesłanek bezpodstawnego wzbogacenia na zasadach ogólnych (art. 6) spoczywał na powodzie.

Powód nie wykazał, iż spadkodawczyni pozwanych weszła w posiadanie kwoty pieniędzy w sposób bezprawny. Tym samym brak jest podstaw, by uznać, iż po stronie M. W. (2), a następnie jej spadkobierców, występowało bezpodstawne wzbogacenie.

Niezależnie jednak od powyższego wskazać należy, iż zgodnie z art. 409 kc obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Po stronie M. W. (2) brak jest wzbogacenia. W niniejszej sprawie M. W. (2) przeznaczyła uzyskaną od syna kwotę na nakłady na jego gospodarstwo rolne, które odziedziczył powód.

Mając na uwadze powyższe, Sąd powództwo oddalił jako bezzasadne.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5.400 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa.

SSO Alina Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.

SSO Alina Gąsior